

Мунтян Олександр Олександрович 

канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри філології та перекладу
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА ЛЕКСИКА: ЕВОЛЮЦІЯ, СПЕЦИФІКА ТА СЬОГОДЕННЯ

Медична лексика української мови є важливим елементом мовної культури та відображає наукові досягнення, соціальні зміни й історичні умови розвитку медицини в Україні. Як спеціалізована частина словникового запасу, вона формується під впливом різних чинників: внутрішньомовних процесів, впливу інших мов, та зростаючої потреби в адаптації до сучасних викликів.

Українська медична лексика має давні корені, які сягають часів Київської Русі. В той період медицина була тісно пов'язана з народною медициною та релігійними віруваннями. Лексика цього періоду складалася переважно з народних назв захворювань, трав і процедур, а також з термінів, запозичених з грецької та латинської мов через церковнослов'янську.

У XIX столітті з розвитком наукової медицини відбувається активний процес формування медичної термінології. Значний вплив на цей процес мали праці українських лікарів і науковців, які адаптували існуючі терміни або створювали нові відповідники до них. У цей час також відбувається запозичення медичних термінів з латинської, німецької та французької мов, що було пов'язано з інтернаціоналізацією медичних знань [1].

Медична лексика української мови відрізняється високим ступенем спеціалізації та систематичності. Основні рисами цієї групи лексики можна вважати такі:

1. Термінологічна однозначність: медичні терміни прагнуть до однозначності, що забезпечує точність і ясність у спілкуванні фахівців. Наприклад, термін *апендицит* чітко визначає запалення апендикса.

2. Запозичення з грецької або латинської мов: значна частина українських медичних термінів має латинське або грецьке походження. Наприклад, термін *гіпертонія* походить від грецького *hyper* – над, *tonos* – напруга [3].

3. Адаптація: багато термінів зазнали адаптації до української мовної системи, що виявляється у зміні написання, вимови та морфологічної структури. Наприклад, термін *ректоскопія* від лат. *rectum* – пряма кишка.

4. Наявність синонімів: деякі медичні поняття можуть мати кілька назв (*інфаркт міокарда* і *серцевий напад*), що дозволяє використовувати терміни

не лише в науковій, а й розмовній мові [2].

У сучасній українській літературній мові медична лексика продовжує розвиватися під впливом нових технологій, міжнародних стандартів та потреб уніфікації термінології. Зі вступом України до різних міжнародних організацій та активною участю в глобальних медичних дослідженнях, зростає потреба у стандартизації та уніфікації медичної термінології.

Одним із викликів сучасного мовознавства є адаптація нових термінів, пов'язаних із сучасними технологіями та методами лікування. Такі терміни, як *телемедицина*, *біоінженерія*, *нанотерапія* потребують чіткого визначення і впровадження в український лексикон.

Українська медична лексика є важливою складовою національної мови, яка відображає як історичні корені, так і сучасні тенденції розвитку медицини. В умовах глобалізації і швидкого розвитку науки важливо підтримувати та розвивати цю частину мови, зберігаючи її точність, систематичність та відповідність сучасним стандартам.

Список використаних джерел:

1. Бекішева Е. В. Нові напрямки дослідження медичної термінології: збірник / Е. В. Бекішева // Вісник Нижегородського університету ім. Н. І. Лобачевського, 2013, № 4 (2), с.260–264.
2. Борисюк І. Явище синонімії в термінології / І. Борисюк // Дивослово. - 2000. - № 4. - С. 27- 28.
3. Пономарів О. Мовностилістичні поради: лексика іншомовного походження / О. Пономарів // Урок української. – 2001. - № 11-12. - С. 25-27.